

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של ר'בם ש'ל
ישראל רש"י הקדוש, רבינו
שלמה בן רבינו יצחק זצוק"ל.
נלב"ע ביום כ"ט תמוז.

הגה"ח רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל
היה מספר על הרה"ק רבי יצחק
אידיק מזידיטשוב זצוק"ל, שכשהיה
לומד את דברי רש"י היה נוהג בהם
קדושה יתירה, והיה נזהר שלא לדלג
מילה אחת, כמו תיבת ג'ו', או מילים
שרש"י תרגם ללע"ז, באמרו "שאיין
בפירוש רש"י אפילו קוצו של יו"ד
לבטלה".

וכן סיפר הגה"ק רבי חנה מקאלאשיץ
זצוק"ל, שזקינו הרבי הקדוש
משינאווא זצוק"ל היה מקפיד מאוד
להוציא בפה בעת לימוד רש"י גם
את המלים הלועזיות שהביאם
בפירושו, באמרו שיש במילים
בלע"ז אותה קדושה שיש ביתר דברי
רש"י. וכשהיה שומע מאחד שלמד
רש"י והשמיט מלים אלה, צוה עליו
שיחזור שוב על דברי רש"י ויאמר גם
את המלים האלה.

הגה"צ רבי יצחק וייס אבד"ק
סוואליווא מביא בספרו הקדוש
"דברי יצחק" בשם מרן הרבי הקדוש
השר שלום מבעלא זצוק"ל, שמי
שלומד וגומר בכל שבוע ושבוע
פירוש רש"י על התורה מובטח
לו שבעולם האמת יהיה לפחות
במתיבתא דרש"י.

הגה"ח רבי אל"י רוט זצ"ל, היה מעורר
ומזרז ללמוד חומש עם רש"י. ואף הוא
עצמו התמיד בכך מאד, מימי צעירותו
עד ימי זקנותו. הוא היה אומר, כי יראת
שמים רבה מקבלים מרש"י על החומש.
והיה רגיל לספר את העובדה הנוראה
על אותו בחור מיישבת פרשבורג, שהיה
בין ההרוגים בתאונת הדרכים המחרידה
בדרך לציון הרשב"י, בשנת תשכ"ג, בה
קיפחו את חייהם שלשה מטובי הבחורים
בפרשבורג. אותו בחור הופיע בחלום אל
חבירו שהיה רגיל ללמוד עמו בכל שבוע
את הפרשה עם רש"י, ואמר לו במאור פנים,
שבזכות לימוד חומש עם רש"י הוא זוכה
לשבת בהיכלו של רש"י. וכך הוא עוודו וחיזקו
מאד שלא ירפה מלימוד חומש רש"י, שיש לו
חשיבות יתירה למעלה.

איך הספיד רבה של קטמון את קדוש ה' מבעלא זצוק"ל

כמה חשוב להאיר פנים לאחרים

הפסוק אומר במשלי (כו, יט): **"כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם"**. ומפרש רש"י: "כמים הללו, הפנים שאתה מראה לתוכן הן מראות לך. כן לב האדם לאדם חבירו, לפי מה שאדם יודע שחבירו אוהבו, כן הוא מראה לו פנים".

פסוק זה מובא בגמרא במסכת יבמות (דף ק"ז ע"א), ושם מפרש רש"י כך: "כמים הללו שאדם צופה בהן ורואה בהם פנים כפניו, אם הוא שוחק הם שוחקות, ואם הוא עוקם הם עקומות, כן לב האדם לאדם האחר, אם הוא אוהב את זה, גם הוא אוהבו, ואם הוא שונא את זה, גם הוא שונאו".

דברים אלו חשובים מאד שכל אחד יזכור אותם היטב. אם אתה רוצה שיאירו לך פנים, האר אתה את פניך לסובבים אותך, עם חיוך, עם מילה טובה, ולאט לאט תראה את ההשפעה הפלאית מסביב. אולם יש נקודה נוספת חשובה לא פחות בפסוק זה. בהמשך הגמרא שם מסיקה הגמרא שלשית רבי יהודה צריך לומר שהפסוק "כמים הפנים לפנים" מדבר אודות דברי תורה, "ההיא דברי תורה כתיב". כותב רש"י (בפירושו השני) מלים נוראות: **"אם רבו מסביר לו פנים הוא מחכים, ואם לאו אינו מחכים מרבו"**.

כמה זה מחייב את המחנכים, מלמדים, מגידי שיעורים, ראשי כוללים וכו'. אתה רוצה שהתלמיד שלך יצליח בלימוד? שהוא יבין את המשנה שאתה לומד איתו? את הגמרא או התוספות? האר לו פנים, התייחס אליו, חיך אליו, "בוקר טוב, מוישלה, איך אתה מרגיש היום" וכו', ואז אתה תראה איך הוא יצליח ויעלה מעלה מעלה!

אני רוצה לספר פה דבר נורא על אחד מגאוני הדור שליט"א, שהוא ידוע ומוכר בעולם התורני כסיני ועוקר הרים, משתעשעים איתו בגאונות, אבל הרבי בחיידר אמר עליו: "עַרְ הָאֵס אַ בְּלַעֲקַעֲנֵעַ קֶאֶפּ" [בתרגום מילולי: יש לו ראש של מתכת, והמשמעות היא ראש חלול]... זה לא יאומן, אבל חותמת כואת הדביק עליו הרבי. למה זה היה חסר אינני יודע, אבל זה מה שהיה. בדרך הטבע, אם הילד היה מקבל את דבריו של הרבי, וחלילה היה מתיימש, לאן הוא היה מגיע? אך השם יתברך עזר, הילד התגבר על כל המכשולים, התעלה מעלה מעלה, עד שגדל לאחד מגדולי התורה בדורנו...

(מתוך הפתיחה לשיעור, דף סג, ג' תמוז)

סוד של יהודי...

מרן הגאון הצדיק רבה של קטמון רבי יהושע דייטש זצוק"ל היה לו כח מיוחד בפיו המפיק מרגליות. תמיד היה משלב בדבריו רעיונות נעלים ונשגבים ברמזים מתוקים מדבש, בהם היה מרעף טל של תחיה על לב עם ישראל. תמיד היה הרב זצוק"ל מתבקש לנאום באסיפות היהדות החרדית בכל תפוצות ישראל, כשהוא מסוגל לרתק אלפי אנשים למקומם שעות ארוכות, ולהלהיבם לתורה ועבודת ה'.

כשהסתלק מרן הרה"ק קדוש ה' הרבי מבעלא זי"ע, היה רבה של קטמון היחיד שהתבקש להספידו בעת ההלוויה, בנוכחות רבבות אלפי ישראל, בה

ביאור ענין תערוכת דם הפר והשעיר

השבוע בעזרת השם יסיימו רבבות עמך ישראל לומדי הדף היומי מכל קצוי תבל בהתרגשות את מסכת יומא, ולמחרת יתחילו בסייעתא דשמיא בשמחה את מסכת סוכה. לכבוד הסיום נביא וורט אחד מדבריו של מרן רבם של ישראל הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל מייסד לימוד הדף היומי וראש ישיבת חכמי לובלין, שאמר בחגיגת סיום מסכת יומא במחזור הראשון של לימוד הדף היומי. וכך אמר הרבי זצ"ל:

הגמרא במסכת יומא (דף נו ע"ב) דורשת את הפסוק "ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח", שהכהן הגדול צריך לערב את שני מיני הדמים, ורק אחר כך להזות מדם התערוכת על קרנות המזבח. למה צייתה התורה כך? מה הענין לערב את שני הדמים יחד דווקא? אלא ההסבר הוא כך, אמר המהר"ם שפירא זצ"ל, במסכת מנחות (דף כב ע"א) למדנו "הדבר ידוע שדמו של פר מרובה מדמו של שעיר", וזה מה שהתורה רצתה להורות לנו כאן, שהגדול חייב תמיד להתמזג עם הקטן, להתחבר איתו, ללמוד איתו ביחד, ולא להתרחק ולהתבדל ממנו. רק בכך המיזוג הזה תבוא הכפרה והמחילה על החטא...

לכבוד הסיום הגדול נוסף עוד סיפור מרטיט שסיפר מרן הגאון הצדיק רבי אלחנן הלפרין זצוק"ל אב"ד גולדס גרין בספרו "שיחתן של עבדי אבות".

פעם בליל יום כיפור למד הרה"ק שר התורה בעל האבני נזר זצוק"ל עם נכדיו את סדר עבודת יום הכיפורים ברמב"ם. כשהגיע לענין קריאת התורה של הכהן גדול, שהגמרא אומרת שמעמד שריפת הפרים היה בדיק באותו זמן שהכהן גדול קרא בתורה, ומי שראה את זה לא ראה את זה, שאל אחד מנכדיו: אינני מבין מה ענין הקריאה הזאת? מי היה מתעניין בה בכלל בה בשעה שהוא היה יכול ללכת לראות את שריפת הפרים?

כששמע האבני נזר את השאלה, נענה מיד ואמר: "אם היית פעם רואה את הרה"ק הדברי חיים מצאנז זצוק"ל כשהוא קורא בתורה, היית מבין מהי עבודת הקריאה, ולא היית שואל למה לא רצו האנשים להפסיד את העבודה הזאת..."

כעין אמרה זו, אמר הרה"ק מסאדיגורה זצוק"ל לאחר הסתלקות חותנו הבית אהרן מקרלין זצוק"ל: "דער יחיד חי העולמים איז דער זעלבגיגער, נאר סאיז נישט דא וער עס זאל זאגן דעם יחיד חי העולמים אזוי ווי דער שווער" [-ה'יחיד חי העולמים" הוא אותו כמו שהיה, אלא ששוב אין מי שיגיד את ה'יחיד חי העולמים" כמו שחמי אמר].

וגם אני הקטן אוסיף על מורי ורבי אביהם של ישראל מרן הרבי הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, שכולם סופרים את ספירת העומר, אבל ספירת העומר כמו שספר הרבי הבאר יעקב, זה לא תמצאו בשום מקום...

(מתוך הפתיחה לשיעור, ח' תמוז)

מיני מתיקה

בשבת קודש פרשת קורח האיר לי בורא עולם ווארט במתנה. התורה הקדושה אומרת בפרשת קורח (במדבר יח, ח) "וַיִּקְבַּר ה' אֶל אֶהָרֹן וְאֶל־נָאֳנִי הֵנָּה נִתְּתִי לָךְ אֶת מִשְׁמַרְתְּ תְרוֹמֹתַי לְכָל קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". אומר רש"י הקדוש: "וַאֲנִי הֵנָּה נִתְּתִי לָךְ – בְּשִׁמְחָה, לְשׁוֹן שִׁמְחָה הוּא זֶה, כְּמוֹ הֵנָּה הוּא יוֹצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרָאָךְ וְשִׁמְחָה בְּלָבוֹ (שמות ד, יד)". ואולי כוונת רש"י שהיא מדה כנגד מדה, בזכות שהוא שמח לקראת אחיו, 'ראך' ושמח בלבך, זכה למתנות הכהונה 'ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי'.

וחשבתי לומר בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא שרש"י מביא את זה דווקא לאחר הפרשה של קורח, לאחר המחלוקת הגדולה, מפני ההוראה הנצחית שיש בפסוק זה, הפסוק 'וְרָאָךְ וְשִׁמְחָה בְּלָבוֹ' מדבר אל כל יהודי ויהודי, הלא אנחנו כלנו אחים, אני והיהודי באוסטרליה, אני והיהודי בטבריה, כלנו בנים לאבינו שבשמים. ולכן התורה הקדושה מצווה לנו דרך חיים, וְרָאָךְ – כשאתה פוגש חבר, אתה פוגש ידיד, וְשִׁמְחָה בְּלָבוֹ – תשמח איתו, תן לו את הלב שלך בפגישה, תן לו הרגשה שאתה שמח עמו, וְשִׁמְחָה בְּלָבוֹ – עם שמחה מתוך שלמות הלב. נסיים עם לשונו הקדוש של המהרש"א (שבת קלט ע"א) על פסוק זה: "בְּלָבוֹ יתורא דקרא הוא, להורות שהיה שמח בכל לבו, ולא שהיה מראה עצמו לעיניו שהוא שמח ובלבו יתקנא בו". זה התפקיד של יהודי בכל רגע נתון, ושם אי אפשר לזייף, כי כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, האדם שמוך מרגיש הכל...

לסיום מוכרתי בשני המפגשים שהיו לי עם האדמו"ר מרן רבי דוד אבוחצירא שליט"א מנהריה. פעם אחת במעון קדשו בנהריה, ופעם שנייה במירון. במפגשים עם האדמו"ר הרגשתי כל כך "ראך ושמח בלבך", הרגשתי כאילו באותם רגעים שהוא דיבר איתי אין לו בעולמו שום דבר. שיהיה לנו לפחות נגינה בעבודת הצדיקים.

בשעה שעל ידו עמדו הרבה אדמו"רים וגאונים מארץ הקודש.

בסיום ההספד אמר הרב זצוק"ל פירוש נאה בפסוק "שִׁלַּח עֲזָרָךְ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדְךָ", וכך אמר: כשהרבי הקדוש היה בחיים חיותו, נכנסו עמו ישראל אל הקודש פנימה לבקש רחמים לישועות רפואות ונחמות, וזו התקיים בנו "שִׁלַּח עֲזָרְךָ מִקֹּדֶשׁ", הקב"ה שלח את הישועות ע"י הרבי הקדוש. אך כעת בעוונותינו הרבים נשאר לנו רק ציונו הקדוש, זהו "ומציון יסעדך", ע"י הציון נזכה בסיעתא דשמיא שיבואו לנו ישועות, כל אחד מה שהוא צריך. [ואכן מי שידע, אל ציונו הקדוש של הבעלזער רב ז"ע באים אלפי יהודים מכל קצוי תבל, חוכים לראות שם ישועות מופלאות למעלה מדרך הטבע].

כשמדברים על הגאון רבי יהושע חייבים להזכיר את המילים הנוראות שאמר עליו מרן הרבי הקדוש מבעלזא ז"ע, ומעשה שהיה כך היה. כשחיתין הקטמונ'ער רב את בתו עם הגאון רבי יוסף דב פישער זצ"ל, הגיע הגבאי המפורסם הרה"ח רבי שלום פויגל ז"ל לחתונה. באמצע החתונה אמר רבי שלום, שהוא בא בשליחותו של כ"ק מרן הרבי מבעלזא ז"ע, אשר שלח אותו לכבד את רבה של קטמון, ושהרבי ז"ע אמר לו על הרב של קטמון כך: "**דער קטמונ'ער רב איז מיין בעל הוראה! דער קטמונ'ער רב איז מיין בעל אכסניא! דער קטמונ'ער רב איז מקרב אידן! דער קטמונ'ער רב איז א סוד פון א איד**" (=הרב מקטמון הוא בעל ההוראה שלי, הרב מקטמון הוא בעל האכסניא שלי, הרב מקטמון מקרב יהודים, הרב מקטמון הוא סוד של יהודי)...

(מתוך הפתיחה לשיעור, דף סד, ד' תמוז, יומא דהילאל של הגה"צ רבה של קטמון זצוק"ל)

שמחתם של האבות בשמחת צאצאיהם

מרן הרבי בעל הבית ישראל מגור זצוק"ל הגיע פעם לבני ברק להשתתף בשמחת 'שבע ברכות' אצל צאצאי שושלת ויז'ניץ ואמשינוב. הרבי היה שרוי בחדווה עילאה, ופתח ואמר: הפסוק אומר (במדבר כ, טו) "וירעו מצרים לנו ולאבותינו", כותב רש"י "מכאן שהאבות מצטערים בקבר כשפורענות באה על ישראל". והרי מדה טובה מרובה על מדת פורענות אחת לחמש מאות, ואם כן קל וחומר בן בנו של קל וחומר כמה האבות שמחים כשיש שמחה אצל צאצאיהם...

(מתוך הפתיחה לשיעור, דף ס"ה, ה' תמוז)

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

למדנו בדף היומי (דף ע"ז ע"ב) על ההולך לדבר מצוה ביום הכיפורים אם מותר לו לעבור במים. ורצינו לשאול על מי שהלך בשבת קודש או ביום הכיפורים ברחוב ונרטב מגשם חזק או שנכנס בטעות לתוך שלולית מים והגרביים נרטבו באופן שאם ימשיך ללכת יסחט מים מהגרביים, האם מותר לו להמשיך ללכת עם גרביים רטובות או שיש בכך משום איסור סחיטה?

תשובה שנתקבלה מאת הגאון הנודע רבי יחזקאל דרברמדיקר שליט"א, רב קהילת חסידי באיאן מודיעין עילית, ראש כולל גבוה להוראה הליכות משה בני ברק, ומורה דק בני ברק

לכבוד ידידי מזכה הרבים הרה"ג מוה"ר אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א, בעל מתיקות הדף היומי, שכשמו כן הוא, מתוק מדבש ונופת צופים, ממש מרגישים מתיקות התורה.

לענין השאלה במי שנרטבו הגרביים שלו בשבת האם מותר להמשיך ללכת בהם, התשובה היא שמותר להמשיך ללכת. ויש להקדים ולהבהיר כי ישנם שני סוגי איסור סחיטה בשבת: יש איסור סחיטה שהוא תולדה של מלאכת דש, והיינו כשסוחט במטרה להשתמש עם המים היוצאים, ויש איסור סחיטה שהוא תולדה של מלאכת מלבן, שעל ידי שסוחט את המים מן הבגד מתנקה.

והנה כאן בענינינו הסחיטה של מלאכת דש לא שייכת, שהרי אינו מעונין להשתמש במים הנסחטים מן הבגד, אלא ששייך איסור סחיטה של תולדת מלבן, ומכל מקום מכיון שהסחיטה אינה נעשית אלא כלאחר יד דרך הליכה, ואין דרך ליבון בכך, וגם המים חוזרים ונבלעים, לא גזרו חז"ל על זה, ומותר להמשיך ללכת בהם. אמנם ידוע על גדולי עולם שהחמירו על עצמם במקרה כזה לא להמשיך ללכת, אבל מצד הדין מותר לכתחלה.

ב"ה זכיתם במתנה מהשמים לזכות את הרבים, ויהי רצון שתזכו להמשיך לזכות את הרבים ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולהמשיך מתיקות התורה.

מקולמוסם של הקוראים

ערב שבת פרשת נשא תשפ"א

לכבוד הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

אנחנו עוסקים כעת במסכת יומא הקשורה לעבודת הכהנים, (והשבת פרשת נשא א"ה נקרא על ברכת כהנים).

לכאורה יש להבין מדוע אחרי שהכהנים מברכים את העם, אומרים להם המתפללים "ישיר כח"? הרי הם מברכים "וצונו לברך את עמו ישראל", וכי אומרים ישיר כח לכל מי שעושה מצוה?

אם נשים לב, הברכה היא לא כמו כל ברכת המצוות, "אשר

מאוצרות הפרשה

יפקוד ה' אלהי הרוחות איש על העדה וגו'. אמר הרה"ק רבי משה מרחודוב זצוק"ל טעם למה מיד אחר שהעמיד הקב"ה איש על העדה, ציוהו הקב"ה על ענין המועדות, ומה ענין זה לזה? אלא כדי להרגיש טעם במועדות חייבים להיות אצל הצדיק, ולכן רק אחר שהעמיד הקב"ה איש על העדה היה שייך לצוות את ישראל על המועדות.

קדשנו במצותיו וצונו", אלא "קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו". יש פה ציווי להתקדש בקדושת אהרן, ומתוך כך יש ציווי לברך את הברכה. ומהי הקדושה של אהרן? למסור נפש למען עם ישראל! לא מסירות נפש גשמית, אלא אף רותינות. לאהוב שלום ולרדוף שלום, וללמד תורה את העם. אוהב את הבריות ומקרבם לתורה.

כמו שלא תמיד המלמד סבלני, אבל הוא מתמלא בעוז וענווה ומלמד את התלמיד, כך לא תמיד הכהן מלא באהבה כלפי האחר, אולי קרה לו מקרה שעשוי להוריד את מצב הרוח, אבל עם זאת הוא מתמלא באהבה ומברך את העם. על הריבוי באהבה בזמן הברכה, על זה באמת מגיע ישיר כח!

מסיבה זו, הכהנים מברכים גם על אכילת קדשים, "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לאכול וכו'", כי לולי האהבה והקשר הם לא היו זוכים לקבל, כפי שקרה לצערנו אצל בני עלי שדחו את העם ומתוך כך העם מאס בעבודת המשכן.

שזכה להתחזק באהבת אחים, בברכת כהן באהבה, **יעקב כהן**, בית אל

פעם רצו להזמין דרשן מסויים לדבר בישיבתו של מרן פוסק הדור הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל. בשמעו את התכנית סירב הרב וואזנר להזמין אותו, בנמקו את דבריו: "אותו רב מדבר בצעקות, ואילו דרכנו היא לומר את דברינו באופן של דברים הנאמרים בנחת ומעומק הלב, כי דברים היוצאים מן הלב חזקה שיכנסו אל הלב..."

נקודה למחשבה: